

ת"פ 46957/05/15 - מדינת ישראל נגד פלוני

בית משפט השלום בתל אביב - יפו
ת"פ 46957-05-15 מדינת ישראל נ' פלוני

לפני כבוד השופט איתי הרמלין
המאשימה מדינת ישראל
ע"י עו"ד רינת יצחקי
נגד
הנאשם פלוני
ע"י עו"ד אלעד רט

גזר דין

1. קביעת העונש בתיק זה היא מורכבת יותר מאשר בתיקים אחרים. כפי שאפרט בהמשך, הנאשם הורשע בכך שלפני כ-11 שנה עשה מעשים קשים ומזעזעים באשתו בעקבות מחשבות שווא שחשב כתוצאה ממחלת נפש שבה הוא לוקה. מכאן שלשם קביעת עונשו של הנאשם יש להתחשב הן בחומרתם של המעשים, הן בהשפעת מצבו הנפשי של הנאשם על מעשיו, והן בזמן הרב מאד שחלף מאז בוצעו המעשים. כהמחשה למורכבות הסוגיה שיש להכריע בה אציין כי עתירות עורכי הדין בתיק זה היו שונות זו מזו במידה חריגה. התובעת טענה שמתחם העונש ההולם נע בין 5 ל-7 שנות מאסר בפועל ועתרה להטלת עונש של שבע שנות מאסר בפועל על הנאשם, ואילו הסניגור עתר להטלת עונש מאסר על תנאי בלבד.

מעשי העבירה

2. הנאשם ניהל חיים משותפים עם נפגעת העבירה במשך כ-12 שנים. לשניים היו שלושה ילדים, ובשעה שנעשו המעשים שבביצועם הורשע הנאשם הייתה נפגעת העבירה בהריון. הנאשם הוא רופא שיניים במקצועו, ובתקופה האמורה הפעיל מרפאת שיניים במרתף ביתם המשותף. את המעשים הקשים שאפרט להלן, עשה הנאשם בניסיון "להוציא הודאה" מבת זוגו בכך שהיא קיימה יחסי מין עם גברים רבים - הודאה שתאמת את מחשבות השווא שלו שנבעו מהפרעה דלזיונלית שבה הוא לוקה.

3. בשעות הלילה של ה-20.8.2012 הורה הנאשם לנפגעת העבירה להשמיע מוזיקה חזקה ולרדת למרפאת השיניים שבמרתף דירתם. במרפאה הורה לה לשבת על כיסא הטיפולים, ואז קשר את צווארה ואת פרקי ידיה למשענת הראש ולמשענות היד של הכיסא באמצעות אזיקונים, והיטה את משענת הראש של כיסא הטיפולים כך שראשה היה מוטה כלפי מטה ורגליה כלפי מעלה. בעוד נפגעת העבירה כבולה לכיסא כאמור, תקף אותה הנאשם במשך כשעה ואיים עליה בפגיעה בגופה ובחייה. הנאשם תחב לסירוגין סמרטוט לפיה, שם ידו על פיה ואפה כדי

למנוע ממנה לצעוק, ואמר לה: "בואי נתחיל מזה שעם הקליטר (הדגדגן) את לא יוצאת היום, את עוברת ניתוח, אולי נעשה לך זריקה". לאחר מכן אחז הנאשם בידו אקדח שבו תרסיס פלפל, כיוון אותו אל פניה של נפגעת העבירה ואמר לה: "אם אחד הילדים יבוא, אני משתיק אותך בגז... את רוצה לנסות טיפה בפס לראות מה זה? את תצרחי עד השמיים בלאט... תמשיכי לשקר תהיי מסכנה... את הכל אני חותך לך על כל שקר, אצבעות אני חותך לך, אני אעשה ממך נכה". הנאשם המשיך ואמר לנפגעת העבירה: "אני אפתח לך את הפה ככה, אני אתחיל לעשות לך כל שן קרח בלאט, את תצרחי מכאבים, כל שן תהיה גוש קרח, הבנת? אני אתן את הסרט הזה למשטרה, אני אכניס את עצמי לכלא, אני רק רוצה להראות באינטרנט מה זה אשה בוגדת". הנאשם כיוון שוב את הכלי דמוי האקדח לפניה של נפגעת העבירה ואמר: "אני נותן לך את זה ישרפו לך העיניים מטומטמת... אל תשקרי... אם אני שם לך את זה בעין בלאט נשרף לך העין". הנאשם התייחס בדבריו גם לאדם נוסף: "אני פחדתי לפגוש את הבן אדם, הייתי רוצח אותו וגם אותך יחד, הייתי מפוצץ לכם את הראש עם הזה של המעקה". בהמשך אחז הנאשם באזיקון שכרך סביב צווארה של נפגעת העבירה ואמר: "אני אחנוק אותך ואני אברח... אני אשנה זהות, ניתוח פנים, לא יזהו אותי בחיים... אני אשרוף את הבית איתך ביחד, עם הילדים גם, אל תשחקי אתי, אני חולה, אל תשכחי אני לא אכנס לכלא". הנאשם המשיך ואמר לנפגעת העבירה: "אם תמשיכי לשקר, עוברים ישר לניתוח בלי דיבורים... אבל לפני זה אני אפוצץ לך את כל השיניים עם קרח, עם ספריי קרח, שן שן בלאט, 30 שניות על כל שן והיא מתפוצצת... אֶתִי את גמרת, את תראי מה אני אעשה ממך, השאלה באיזה מצב את יוצאת, כמה תצאי נכה, מספיק שאני אכניס לך בוקס אחד בגב עם בלאטה את משותקת מפה עד הסוף...". הנאשם סטר בחוזקה מספר פעמים בפניה של נפגעת העבירה והמשיך בדבריו: "חסר לך לא להגיד לי, אני הולך לקרוע אותך בלאט, אני שם זין, אין לי מה להפסיד... אני אכבה לך סיגריה בתוך העיניים". בשלב זה הנאשם נטל מיכל של תרסיס קרח ובאמצעותו התיז בתוך פיה של נפגעת העבירה ואמר: "זה לא משאיר סימנים, אני אשפריץ לך בעין, את תהיי עיוורת יא בת זונה". הנאשם שב ואחז את אקדח תרסיס הפלפל, היכה באמצעותו מספר פעמים בעוצמה בגרוגרת של נפגעת העבירה ואמר לה: "את רואה את האקדח הזה, את תהיי מסכנה... אם את לא מתחילה לדבר אני קודם כל חותך קליטר... השאלה איך את רוצה את זה, בהקפאה שזה נהיה קרח ונופל?... אפשר עם זריקה ולחתוך את זה ולשרוף בסוף שלא ידמם... או בלי זריקה ובלו כלום ואת לא תשכחי את זה בעולם". כתוצאה ממעשים אלה נגרמו לנפגעת העבירה סחרחורת וסימני אדמומיות בצווארה ובפניה.

4. ב-8.9.2012 בשעות הצהריים, בעוד נפגעת העבירה שוכבת על מיטתה בביתם של בני הזוג, נעמד הנאשם על המיטה כשהוא אוחז אזיקון ופולסטר גדול. נפגעת העבירה ניסתה לברוח אך דלת הבית הייתה נעולה, והנאשם תפס אותה והביאה לסלון, שם ליפף שמיכה סביב ראשה וצווארה, וחסם בכך את דרכי הנשימה שלה. בעוד ראשה של נפגעת העבירה עטוף בשמיכה, הוריד אותה הנאשם למזרן שעל הרצפה, והצמיד את ראשה למזרן בידו. לאחר מכן, אחז הנאשם בשיערה, ובעודו עומד מעל נפגעת העבירה עשה תנועות של בעיטה לכיוונה (לא הוכח כי בעט בפועל) והמשיך לאחוז בשיערה כ-15 דקות, שבמהלכן הטיח וטלטל את ראשה מספר רב של פעמים, הצמיד את פניה למזרן בחוזקה, וחנק אותה. במהלך האירוע הנאשם היכה בחוזקה בידו בצווארה של נפגעת העבירה, בגבה התחתון, בפניה ובחזה, לחץ באמצעות ידיו ומרפקו על פניה כשראשה על המזרן. נפגעת העבירה הצליחה להשתחרר מאחיזתו של הנאשם בשיערה לאחר כ-20 דקות והתהפכה על גבה, ואז התיישב הנאשם על חזה התחתון ומדי פעם הפעיל עליה לחץ באמצעות משקל גופו. כשנפגעת העבירה "התרצתה" ו"הסכימה" "לספר" לנאשם את מה שביקש לשמוע ממנה, שחרר אותה הנאשם, נעמד מעליה והניף את רגלו באוויר ואמר לה: "אם את אומרת מילה אחת שקר אני מעיף את הרגל שלי בפרצוף שלך, יעופו לך השיניים ואת תמותי". הנאשם החל לצלם את נפגעת העבירה ובמשך כשעתיים חקר אותה ועימת אותה עם חשדותיו, בעודה בוכה ומפצירה בו שלא להכותה.

במעשים אלה גרם הנאשם לנפגעת העבירה סימנים כחולים בפניה ובצווארה. לאחר "חקירת" נפגעת העבירה שבר הנאשם באמצעות פטיש שניצלים מסך מחשב, דלת תנור ושולחן זכוכית, ובאמצעות מטף כיבוי שבר אקווריום דגים. במהלך פעולות אלה אמר הנאשם לנפגעת העבירה שהוא שובר את החפצים הללו במקום לשבור לה את הראש.

5. בגין מעשיו אלה הרשעתי את הנאשם בעבירות מרובות של איומים לפי סעיף 192 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, בשתי עבירות של תקיפת בת זוג שגרמה חבלה של ממש לפי סעיפים 380 ו-382(ג) לאותו חוק, בעבירות מרובות של תקיפת בת זוג לפי סעיפים 379 ו-382(ב) לאותו חוק ובעבירה של היזק לרכוש במזיד לפי סעיף 452 לאותו חוק.

קביעת מתחם העונש ההולם

6. מעשיו של הנאשם פגעו פגיעה חמורה בכבוד האדם של נפגעת העבירה, בזכותה לחירות ולאוטונומיה, בזכותה לשלמות הגוף ולשלמות נפש, והכל בביתה שאמור להיות המקום המוגן ביותר עבורה.

7. בין שני המקרים שבהם הורשע הנאשם חלפו פחות משלושה שבועות, המעשים הקשים שנעשו בהם היו דומים זה לזה, נעשו על אותו רקע ולאותה מטרת שווא וקרבתם היה זהה. בנסיבות אלה יש לראותם כאירוע עברייני אחד לצורך קביעת מתחם העונש ההולם (ראו בעניין זה: ע"פ 4910-13-04 **אחמד בני ג'אבר נ' מדינת ישראל** (29.10.2014)).

8. מעשיו המזעזעים של הנאשם לא היו ספונטניים ולא נעשו בלהט הרגע. הם לא היו רגעיים אלא ממושכים מאד, הם כללו אלימות ואיומים מגוונים שיצרו שילוב של גרימת כאב והטלת אימה באופן שיש לראות חקירה זו בעיניו (שהנאשם תיאר כיצד השתלם לקראתה בקריאה על דרכי הפעולה של השב"כ ועל טיפול גורמי הביטחון במוסטפא דיראני) כמעשה התעללות של ממש.

9. קל לשער את מידת הבהלה שאחזה בנפגעת העבירה כשהנאשם אזק אותה בצווארה ובידיה לכיסא הטיפולים במרפאת השיניים שלו, נקט נגדה באלימות והשמיע באוזניה איומים מזעזעים. למרבה הזוועה, ניתן אף להתרשם באופן ישיר מן הבעתה שהייתה נסוכה על פניה של נפגעת העבירה בסרטוני האימים שצילם הנאשם והוגשו לבית המשפט. כך גם בוודאי במקרה השני כשטלטל הנאשם שוב ושוב את ראשה, היכה אותה וחקר אותה באיומים. הסניגור ציין בטיעונו לעונש כי הנאשם לא חרג מגבולות האלימות שקבע לעצמו, אך כמובן בהתחשב באיומים החמורים שהשמיע כלפי נפגעת העבירה, לא הייתה לה כל סיבה לחשוב שהסכנה שנשקפת לה היא מוגבלת.

10. מעשיו של הנאשם אמנם לא גרמו לנפגעת העבירה אלא חבלות גופניות קלות, אך את גודלן של החבלות בנפשה של המתלוננת קשה לשער. היא עצמה כתבה לבית המשפט (ת/18): "עד היום אני מטופלת כדי לשקם את הנפש שלי ואת גופי המצולק מהזוועה שבוצע[ה] בי לאורך שנים". לא נעלם מעיני שנפגעת העבירה מתייחסת בדבריה

לכל מסכת יחסיה עם הנאשם, אך אין מחלוקת כי אירועי השיא (שנכון לכנותם: נקודות השפּל) הם אלה שנדונו בפניי. בנם הבכור של הנאשם ושל נפגעת העבירה כתב על כך ש"נזרק" בעקבות האירועים למקלט לנשים מוכות כילד מפוחד, ושבעקבות מצבה הנפשי של אמו שלא אפשר לה לטפל בילדיה, נשלח כמו אחיו לפנימייה (ת/19). הסניגור שהסכים תחילה להגשת המכתב, ביקש מאוחר יותר שאתעלם ממנו מסיבות שאינו יכול לפרט בשל הגבלות שהטיל עליו הנאשם. בהיעדר הנמקה להתנגדות, איני יכול להתעלם מן האמור במכתב.

11. בצד הנסיבות המחמירות שפורטו לעיל מתקיימות במקרה זה נסיבות מקלות הקשורות לביצוע העבירה ונגזרות ממצבו הנפשי של הנאשם. הנאשם לוקה בהפרעה דלזיונלית שגרמה לו למחשבות שווא בלתי פוסקות שאשתו מקיימת יחסי מין עם כל גבר בסביבה. כאשר הוא נמצא בקומה השנייה של ביתם, חשב שהיא מקיימת יחסי מין בקומת הקרקע עם השכן, כשחזרה עם ירקות בודדים מחנות הפירות והירקות, חשב שקיימה יחסי מין עם הירקן, כך האמין ששכבה עם חבריו, עם בנו של הרב, עם המוסכניק, ועוד ועוד. מחשבות אלה "הטריפו את דעתו" של הנאשם - הוא התקשה לישון, לא אכל ורזה בצורה קיצונית במשקל, התקין אמצעי הקלטה בבית, ופנה לתחקר את ה"חשודים" בקיום יחסי מין עם אשתו והתעמת איתם בצורה לא נעימה. הנאשם התיעץ עם רבנים, ופנה לטיפול פסיכיאטרי, אך ללא הועיל, המחשבות המשיכו להטריד אותו באופן בלתי נפסק. את מעשיו המזעזעים שתוארו לעיל, עשה הנאשם כתוצאה ממחשבות השווא שלו, כשמטרתו הייתה "להוציא הודאה" מאשתו שמחשבותיו אינן מחשבות שווא.

12. הנאשם הודה בביצוע המעשים שעשה באשתו (למעט חריגים מעטים יחסית), והמשפט עסק בעיקרו בסוגיה הפסיכיאטרית. בסיומו של המשפט קבעתי כי הנאשם אמנם חולה נפש כמובנו החוקי של מושג זה, ועשה את מעשיו כתוצאה ממחשבות השווא שגרמה לו מחלת הנפש, אך לא עומד לו סייג אי השפיות לאחריות הפלילית, כיוון שלא היה חסר יכולת של ממש להבין את מעשיו או את הפסול בהם ולא היה חסר יכולת של ממש להימנע מעשיית המעשים. כפי שהסבירו הפסיכיאטרים שהעידו כנציגי הפסיכיאטר המחוזי, יכולותיו הקוגניטיביות של מי שלוקה בהפרעה דלזיונלית אינן נפגעות כשל חולה סכיזופרניה. הואיל וכך, מי שלוקה בהפרעה דלזיונלית שגורמת לו להאמין שאשתו מקיימת יחסי מין עם גברים רבים אחרים, יכול לשקול ולהחליט כיצד להתמודד עם מעשיה: להעלים עין, לשוחח איתה על כך, להיפרד ממנה, או חלילה לנקוט באלימות נגדה. דבר לא מחייבו לנקוט דווקא בדרך הפעולה הבלתי מוסרית והבלתי חוקית כזו שבה נהג הנאשם. כלומר, מעשיו של הנאשם לא היו תוצאה של מחשבות השווא הפסיכוטיות בלבד, אלא גם של מאפייני אישיות והשקפת עולם של הנאשם.

13. על אף האמור לעיל הבהרתי בסיום הכרעת הדין כי קשה לומר שהנאשם כמוהו כאדם שאינו לוקה בנפשו שהתמודד עם מציאות דומה לזו שחשב הנאשם שמתקיימת. אף על פי שכאמור לעיל הדלזיות שחוה הנאשם לא חייבו אותו לנהוג כפי שנהג, עדיין הייתה להן השפעה ניכרת על מעשיו כלשונה של מומחית ההגנה. ההשוואה שערכה ד"ר חגין, שנתנה את חוות הדעת הסופית מטעם הפסיכיאטר המחוזי, בין הנאשם לאדם בריא שאשתו מקיימת קשרים מיניים עם גברים אחרים מתעלמת מן העובדה שמה שהאמין הנאשם שקורה במציאות כלל לא סביר שאמנם יתקיים במציאות (מבחינת ההיקפים של קיום יחסים עם אחרים, הנסיבות של קיום היחסים, האינפלציה המתמדת וכדומה), ולכן אדם שאינו מתמודד עם הפרעה דלזיונלית לא יצטרך לעולם להתמודד עם מצב מקביל ממש לזה שהאמין הנאשם שעמו הוא מתמודד.

14. בסיום עדויותיהן בבית המשפט שאלתי הן את ד"ר חגין והן את ד"ר ויץ, שנתנו חוות דעת מטעם הפסיכיאטר המחוזי, אם מתקיים בעניינו של הנאשם מצב של קרבה לסייג לאחריות פלילית. ד"ר ויץ השיבה שאכן מתאים לדבר במקרה זה על ענישה מופחתת, ואילו ד"ר חגין אמרה כי היא מתקשה לא להסתכל על הסוגיה כשאלה דיכוטומית (אם הנאשם יכול היה להימנע ממעשיו או לא יכול היה להימנע מהם). את ד"ר זלז'ין שנתנה חוות דעת מטעם ההגנה שאלתי בסיום עדותה אם את מידת אי השליטה של הנאשם במעשיו יש לתאר כחוסר יכולת של ממש להימנע מעשיית המעשים או שיכולתו של הנאשם להימנע מעשייתם הוגבלה במידה ניכרת. ד"ר זלז'ין השיבה כי יכולתו הוגבלה במידה ניכרת.

15. בע"פ 5374/20 **מדינת ישראל נ' פלוני** (12.4.2022) קבע בית המשפט העליון בהקשר של קביעת אחריות מופחתת על רצח לפי סעיף 301ב לחוק העונשין, שלשם קביעת העונש על בית המשפט להעריך עד כמה היה הנאשם קרוב לפטור מאחריות פלילית. בצד זאת, השופט הנדל שכתב את פסק הדין, הכיר בקושי לבצע פעולה זו (בפסקה 15 לפסק הדין - "שאלת מיקומו של הנאשם על גבי המנעד המתואר היא שאלה עדינה ומורכבת. ניתן אף לומר כי לא תמיד תהיה לבית המשפט התשתית העובדתית והמדעית לקבל הכרעה מלאה בה"). בהקשר של קביעת מתחם העונש ההולם בתיק שבפניי, די בקשר הסיבתי המובהק בין מחשבות השווא הפסיכוטיות של הנאשם לבין מעשי העבירה שביצע כדי לראותו כמי שביצע את מעשיו במצב שבו היה קרוב לפטור מאחריות פלילית בשל אי שפיות, שכן לצורך התחשבות בנסיבה זו לעניין העונש אין הוא נדרש להיכנס לקטגוריה המצומצמת שבסעיף 301ב לחוק.

16. למרבה הצער, עבירות של תקיפה ואיומים כלפי בנות זוג שכיחות מאד בחברה ובפסיקת בתי המשפט. עם זאת, מקרים של התעללות פיזית ונפשית הנמשכת שעות הם נדירים בהרבה. מעשיו החמורים של הנאשם נכנסים לקטגוריה שנייה זו.

17. הסינגור הפנה לשורת פסקי דין שבהם נדונו עבירות אלימות כלפי בנות זוג, שבהם נגזרו על נאשמים עונשים שבין מספר חודשי מאסר בעבודת שירות לבין שנה מאסר בפועל^[1]. אמנם מדובר במקרים של תקיפות משמעותיות (בחלק מן המקרים נעשו מעשים נקודתיים קשים יותר מאלה שעשה הנאשם - כגון חניקה באמצעות כבל או איום בסכין), ולעיתים היו התקיפות מורכבות ממספר שלבים. עם זאת, באף אחד מן המקרים לא מדובר במעשה המשלב הגבלת תנועה, אלימות ואיומים במשך זמן ארוך כמו שהיה במקרה שבפניי או אפילו קרוב לכך. "האנרגיה העבריינית" של הנאשמים באותם תיקים אינה מתקרבת לזו של הנאשם בתיק שבפניי שעינה את אשתו במשך שעות (ואף תיעד את מעשיו בווידאו). גם מבחינת יכולתה של נפגעת העבירה לשרוד נפשית מתקפה שכזו, אין דמיון בין תקיפה קצרה בזמן למתקפה הנמשכת שעות. לפיכך, מדובר בהשוואה שאינה תקפה.

18. התביעה הפנתה למספר תיקי התעללות ממושכת הרלוונטיים יותר לענייננו. הואיל ומדובר במעשים מזעזעים, אציין להלן את מספרי ההליכים באלה מבין התיקים שבהם נדונו מעשי התעללות דומים בשיעורם לאלה שבתיק שבפניי, אך לא אפרט כאן את המעשים עצמם. בת"פ (תל אביב) 57557-01-22 **מדינת ישראל נ' נתנאל ביבי** (4.1.2023) נקבע מתחם עונש הולם שבין 30 ל-70 חודשי מאסר בפועל. בת"פ (תל אביב) 33857-09-21 **מדינת ישראל נ' טל זוארי** (24.7.2022) נקבע מתחם עונש הולם שבין 20 ל-36 חודשי מאסר בפועל. בת"פ (תל אביב)

35466-03-21 **מדינת ישראל נ ג די שטיינברג** (12.1.2022) נקבע מתחם עונש הולם שבין שנתיים לארבע שנות מאסר בפועל.

19. הצדדים ובעיקר הסיניגור הפנו לשורת פסקי דין בהם שימשה קרבה לסייג לאחריות פלילית נסיבה מקלה לעניין העונש. כך למשל בע"פ 4312/11 **פלוני נ' מדינת ישראל** (10.6.2013) נגזרו שמונה שנות מאסר בגין אונס על נאשם שהיה קרוב לסייג לאחריות פלילית בשל אי שפיות. בע"פ 1865/14 **פלוני נ' מדינת ישראל** (4.1.2016) נגזרו שמונה שנות מאסר בגין עבירה של חבלה בכוונה מחמירה על נאשם שהיה קרוב לסייג לאחריות פלילית בשל אי שפיות. בת"פ (מחוזי ירושלים) 58725-08-18 **מדינת ישראל נ' מיכאל כהן** (2.3.2022) נקבע מתחם עונש הולם למי שקרוב לסייג אי השפיות בשיעור חצי ממתחם העונש הרגיל לאותו מעשה. בת"פ (תל אביב) 16271-02-16 **מדינת ישראל נ' מיכאל משה בנישו** (16.6.2022) נגזר עונש של מאסר על תנאי בגין התפרצות בשל קרבתו של הנאשם לסייג אי השפיות. בת"פ (תל אביב) 35962-10-20 **מדינת ישראל נ' ראובן סמואל** (16.6.2022) נגזר מאסר על תנאי בגין תקיפה הגורמת חבלה בשל קרבה לסייג אי השפיות. בת"פ (תל אביב) 19901-11-19 **מדינת ישראל נ' שלום אהרון** (26.4.2021) נקבע מתחם עונש הולם המתחיל במאסר על תנאי במקרה של שתי תקיפות בת זוג על ידי נאשם שהיה קרוב לסייג אי השפיות. בת"פ (נצרת) 1742-06-16 **מדינת ישראל נ' פראס עלי** (31.12.2017) נגזר מאסר על תנאי בתיק חמור בשל מצבו הנפשי של הנאשם.

20. כפי שצינתי בפתח הכרעת הדין, האירועים שבהם הורשע הנאשם אירעו באוגוסט ובספטמבר 2012. כתב האישום הוגש כשלוש שנים מאוחר יותר, בחודש מאי 2015. התיק טופל ב"מוקד" של בית המשפט, ונקבע על ידי "המוקד" לתחילת שמיעת הראיות בפניי במאי 2019, כארבע שנים לאחר הגשת כתב האישום וכשבע שנים לאחר האירועים. בדיוק במועד שבו היו אמורות להתחיל להישמע בפניי ההוכחות, נמצאו במחשביו של הנאשם סרטונים המתעדים את המעשים שהם נושא כתב האישום, ולכן לא התחילה שמיעת הראיות במועד שנקבע. החומרים החדשים הועברו לעיון ההגנה, ובחודש ספטמבר 2019 הוריתי לבקשת הצדדים על קבלת חוות דעת פסיכיאטרית חדשה שתתייחס גם לראיות החדשות. כעבור חודשיים הגיעה חוות דעת חדשה, אלא שעלה ממנה שהפסיכיאטרית שכתבה אותה כלל לא צפתה בסרטונים שנמצאו, ולכן הוריתי על קבלת חוות דעת נוספת על ידי פסיכיאטר אחר שייצפה בסרטונים ולא יהיה מושפע מחוות דעת קודמת שנתן. חוות דעת פסיכיאטרית התקבלה לבסוף רק בדצמבר 2020, יותר משמונה שנים לאחר האירועים נושא כתב האישום. לאחר שהצדדים למדו את חוות הדעת החדשה החלה שמיעת ההוכחות לפני כשנתיים ב-1.6.2021. ואולם בכך לא תמו תלאתיו של התיק, שכן במהלך שמיעת ההוכחות לקתה התובעת בבריאותה, והתביעה הכשירה לה ממלא מקום רק לאחר הפסקה של כחצי שנה בדיונים.

21. משך הזמן שחלף מאז המעשים ועד שהנאשם נותן את הדין עליהם כמו גם משך הזמן שמאז הגשת כתב האישום ועד מתן גזר הדין הם חריגים ביותר. אם נבחן כמדגם את ארבע השנים שבהן התיק נמצא בטיפול, הרי שמחצית מהתקופה "התבזזה" בשל עיכובים של הפסיכיאטר המחוזי ובשל העובדה שהתביעה לא העמידה תובע שיטפל בתיק במקום התובעת שלקתה למרבה הצער בבריאותה. בניגוד למה שהשתמע מטיעוני התובעת, הנאשם לא היה אחראי לעיכוב כלשהו במהלך תקופה זו. כלומר, במקרה זה מעבר לעצם חלוף הזמן מאז ביצוע העבירות, ניתן להצביע גם על שיהוי מסוים מצדן של הרשויות.

22. חוק העונשין קובע בסעיף 40⁴⁰ כי חלוף הזמן מאז ביצוע עבירה הוא שיקול בקביעת העונש בתוך מתחם העונש ההולם ולא בקביעת המתחם עצמו. כפי שציין הסניגור, בתי המשפט ביקרו מצב זה, ואף היו שסברו כי יש מקום לנהוג בהתאם להצעת חוק שהוגשה לפני מספר שנים ובה הוצע לאפשר חריגה ממתחם העונש ההולם בשל העובדה שחלף זמן רב מאז ביצוע עבירה ועד מתן הדין עליה (ראו: הצעת חוק העונשין (תיקון 128) (הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה), תשע"ו-2016, ה"ח 1052, עמ' 1078 וע"פ 5668/13 ערן מזרחי נ' מדינת ישראל (17.3.2016)).

23. הסניגור הצביע על שורת דרכי התמודדות אפשריות עם המצב החקיקתי הקיים. ראשית, הפנה לפסקה 50 בפסק דינו של השופט ניל הנדל בע"פ 7621/14 אהרון גוטסדינר נ' מדינת ישראל (1.3.2017), שלפיה ניתן לשנות לקולא במקרים המתאימים את מתחם העונש ההולם מכוחה של הגנה מן הצדק. בע"פ 5836/16 פרדי רובינסון נ' מדינת ישראל (13.7.2016) נקבע כי כאשר חולף זמן מאז ביצוע עבירה ועד גזירת הדין, יש מקום להתחשב בענישה מקלה יותר שנהגה בשעת ביצוע עבירה. בת"פ (מחוזי - תל אביב) 31235-05-16 מדינת ישראל נ' יצחק חדד (30.11.2020) התייחס בית המשפט למשמעותו של עינוי דין, לעננה שמרחפת מעל אדם העומד לדין ולצורך להתחשב ברמת הענישה שנהגה בשעת ביצוע העבירה כמצדיקות התחשבות בחלוף הזמן מאז ביצוע העבירה. בעפ"ג (תל אביב) 47301-01-14 מדינת ישראל נ' פ.מ.מ. בע"מ (16.6.2014) הועלתה ונדחתה טענה זזה לאחת מן הטענות שטען הסניגור בפניו והיא שאי ביצוע עבירות במהלך השנים הרבות שמאז ביצוע העבירות נושא האישום מצדיק חריגה ממתחם העונש ההולם מטעמי שיקום (אם כי לא ברור אם הטענה נדחתה כיוון ששם היה מדובר בעבירות מס). בצד זאת ציין בית המשפט שבמקרים מסוימים ניתן יהיה להצביע על כך שבשעת ביצוע העבירה נהגה נורמת התנהגות אחרת או נורמה אחרת בענישה. בת"פ (תל אביב) 10037-07-11 מדינת ישראל נ' מריו פטלביץ (12.9.2013) נקבע ששהיו באכיפה עשוי להשפיע על מתחם העונש ההולם.

24. ניתוח מפורט יותר של הסוגיה נעשה בתיק אחר שאליו הפנה הסניגור: עפ"ג (באר שבע) 68947-07-20 סרגיי יוסופוב נ' מדינת ישראל (18.11.2020). השופט יובל ליבדרו כותב שם: "מיצוי הליך הפלילי כנגד אדם באמצעות ענישה צריך להיעשות, ככל שניתן, מבלי שיחלוף זמן בלתי סביר בין מועד ביצוע העבירות לבין מועד הענישה. תקופה של 15 שנים היא תקופה ארוכה ומשמעותית בחייו של אדם. אדם מן הישוב עובר שינויים אישיים, משפחתיים, חברתיים, מקצועיים, בריאותיים, כלכליים רבים במשך תקופה שכזו. אין דומה נער בן חמש עשרה לאדם בוגר כבן שלושים ואין דומה אדם כבן חמישים לאדם המתקרב לשנות השבעים שלו. יכול ואדם יהיה מעורב בתקופה מסוימת בחייו בפלילים, ובחלוף 15 שנים מתקופה זו נטש הוא את דרכו הרעה, מתנהל בצורה נורמטיבית, תורם ומשפיע באופן חיובי על החברה והסובבים אותו. ענישת אותו אדם בחלוף 15 שנים מאז שעבר את העבירות יוצרת תחושה לא נוחה, פוגעת בצדק ובמידה לא מבוטלת בתכליות המשפט הפלילי. דבר ידוע הוא, שטעמי הענישה נחלשים ככל שחולף זמן רב יותר מעת ביצוע העבירה. כדי שיוגשמו תכליות הענישה לרבות גמול, שיקום והרתעה נדרשת קרבה בזמן בין המעשה האסור לעונש בגינו. הקרבה בזמן יוצרת זיקה ברורה לעברייני, לקרבן ולחברה בין המעשה האסור לגמול החברתי בגינו. כשם שאמא המבקשת לחנך את בנה שהתפרע למשל בבית הספר לא תיזכר להענישו בחלוף חודש מעת שזומנה לשיחת בירור עם מנהל בית הספר, כך יקשה עלינו לקבל שהמדינה תבקש להעניש נאשם בעונש מאסר מאחורי סורג ובריח בחלוף 15 שנים מאז שעבר את העבירות, וזאת כל עוד לא מדובר בעבירות חמורות במיוחד דוגמת עבירות המתה, מין, בטחון וכו'. תימוכין לגישה זו ניתן למצוא בקביעת תקופות התיישנות לעבירות על-פי חומרתן כאמור בסעיף 9 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982

(להלן: "החסד"פ") שבהתקיימותן הנאשם כלל לא עומד לדין בגין מעשיו ואף בקביעת תקופות התיישנות לעונשים כאמור בסעיף 10 לחסד"פ שבהתקיימותן לא יוחל בביצוע עונש שנגזר. חלוף זמן ניכר בין המעשה האסור לתגובה העונשית מעמעם את הזיקה שבין שניים אלה וכתוצאה מכך עצמתן ויעילותן של תכליות הענישה והמשפט הפלילי כולו נחלשות כאמור" (פסקאות 16-17 לפסק הדין).

25. על האמור לעיל יש להוסיף כי בית המשפט העליון הכיר בעניינו של אורי לופוליאנסקי בסמכותו של בית המשפט לסטות ממתחם העונש ההולם מטעמי צדק (ראו: ע"פ 4456/14 אביגדור קלנר נ' מדינת ישראל (29.12.2015)).

26. מסקנתי מן האמור עד כאן היא שהתמשכות הליכים חריגה ושיהוי מסוים של גורמי אכיפת החוק (ולצורך העניין יש לראות גם בפסיכיאטר המחוזי כחלק מהם) המביאים לכך שעונשו של אדם נגזר 11 שנה לאחר שביצע עבירות עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית, ולכן עומדת לנאשם בעניין זה הגנה מן הצדק המצדיקה קביעת מתחם עונש הולם מקל יותר מזה שהיה נקבע אלמלא כן (כאמור בע"פ גוטסדינר הנזכר לעיל וראו גם סעיף 149(10) לחסד"פ).

27. צירופם של הקרבה לסייג לאחריות פלילית, שמרכזו בקיומו של קשר סיבתי הדוק בין העבירות לבין מחלת הנפש ולא בעצמה גדולה של אבדן שליטה במעשים או אי הבנת המעשים, עם הגנה מן הצדק הקשורה בכך שהנאשם עבר את העבירות לפני 11 שנה מחייבים קביעת מתחם עונש הולם נמוך בכמחצית מזה שנקבע לגבי מעשי עבירה דומים שלגביהם לא התקיימו נסיבות אלה (כאלה שסקרתי בפסקה 18 לעיל). אציין שלפתרון של עיצוב מתחם עונש הולם מקל בשל קיומה של הגנה מן הצדק יש יתרון על פני הפתרון של חריגה מן המתחם בשל הגנה מן הצדק, בכך שהוא מאפשר להתחשב בנפרד בשיקולים הרלוונטיים לקביעת עונש בתוך המתחם.

28. לנוכח כל האמור לעיל, אני קובע כי מתחם העונש ההולם נע בין 11 ל-22 חודשי מאסר בפועל.

האם יש מקום לחרוג מן המתחם מטעמי שיקום?

29. אינני מוצא כי יש מקום לחרוג ממתחם העונש ההולם מטעמי שיקום כעתירת הסניגור. אמנם הנאשם לא הועמד לדין אפילו פעם אחת מאז ביצע את המעשים שבהם הורשע בתיק זה, אך העובדה שהנאשם לא ניצל את ההזדמנות להביע חרטה על מעשיו ולהתנצל עליהם ולא עשה דבר לתיקון נזקי מעשיו, מלמדת כי לא מדובר בשיקום מן הסוג שבו עוסק סעיף 40ד לחוק העונשין.

קביעת העונש בתוך מתחם העונש ההולם

30. לחובת הנאשם הרשעה מלפני 15 שנה במעשה מגונה ובאיומים, שבגינה נידון לשנת מאסר בפועל. ההרשעה

התיישנה לפני שבע שנים. כמו כן, לחובתו הרשעה עתיקת יומין בעבירות בכרטיס חיוב. לנוכח גילן של ההרשעות אין לזקוף אותן לחובתו. הנאשם שיתף פעולה באופן די מלא עם רשויות אכיפת החוק, והודה למעשה כמעט בכל המעשים שיוחסו לו. לנוכח העובדה שהנאשם לוקה בהפרעה דלזיונלית והקשר הסיבתי המובהק בין מחשבות השווא הפסיכוטיות לבין ביצוע העבירות, ניהול הוכחות בשאלה הפסיכיאטרית היה מתבקש. כאמור לעיל, מאז ביצוע העבירות חלף זמן ניכר של 11 שנה וההליך המשפטי נמשך תקופה חריגה מאד וניתן אף להצביע על שיהוי מסוים בטיפול בעניינו של הנאשם. כתוצאה מכך סבל הנאשם מעינוי דין של ממש. הסניגור טען שהנאשם נמצא בקריסה כלכלית (ראו נ/17-15) וקשר בין מצבו הקשה של הנאשם להליך המשפטי בעניינו, אך אין כל ראייה לכך.

31. בצד הנסיבות המקלות שפורטו לעיל, מכתבה הקשה של נפגעת העבירה (ת/18), מלמד לכאורה על כך שהנאשם לא עשה דבר בניסיון לתקן את נזקי מעשיו המזעזעים, ולפצות את מי שנפגעה ממנו. הנאשם אף לא טען שעשה דבר לתיקון הנזקים שגרם. כאמור לעיל, הנאשם אף לא ניצל את ההזדמנות שניתנה לו בדברו האחרון להביע חרטה ולהתנצל על מעשיו.

32. בהתחשב ברקע הפסיכיאטרי החריג של המקרה, אינני סבור שיש מקום להחמיר בעונש בתוך המתחם מטעמי הרתעת הרבים כטענת התובעת.

33. לנוכח האמור לעיל, אני מוצא כי יש מקום להטיל על הנאשם עונש שנמצא קרוב לקצה התחתון של מתחם העונש ההולם, אך לא בקצה ממש.

34. לפיכך, אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 12 חודשי מאסר בפועל.

ב. 6 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים שלא ישוב ויעבור עבירת אלימות.

ג. 3 חודשים מאסר על תנאי למשך 3 שנים שלא ישוב ויעבור עבירה של איומים.

35. לנוכח חומרת פגיעתו בה, שאף הסניגור לא חלק עליה, אני מחייב את הנאשם לפצות את נפגעת העבירה, עדת תביעה 3 ברשימת עדי התביעה, בסכום של 40,000 ₪. הפיצוי יופקד בקופת בית המשפט עד ליום 1.1.2024. התביעה תעדכן את נפגעת העבירה על פסיקת הפיצוי.

36. הנאשם יתייצב לריצוי מאסרו בבית מעצר "ניצן" ביום 22.10.2023 עד השעה 10:00 או לפי החלטת שב"ס, כשברשותו תעודת זהות או דרכון. על הנאשם לתאם את הכניסה למאסר כולל האפשרות למיין מוקדם עם ענף אבחון ומיין של שב"ס בטלפונים: 074-7831077/8 (maasarn@ips.gov.il), וכן להתעדכן באתר האינטרנט של

שב"ס ברשימת הציוד הראשוני שניתן להביא בעת ההתייצבות. **מוצא בזאת צו עיכוב יציאה מן הארץ נגד הנאשם.**

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בתוך 45 יום.

ניתן היום, 17 באוגוסט 2023, בנוכחות הצדדים.

[1] עפ"ג (תל אביב) 10371-02-16 **פלוני נ' מדינת ישראל** (16.3.2016), עפ"ג (חיפה) 40254-07-20 **מדינת ישראל נ' פלוני** (7.1.2021), ת"פ (תל אביב) 12408-05-19 **מדינת ישראל נ' פלוני** (3.3.2021), ת"פ (תל אביב) 29762-04-19 **מדינת ישראל נ' Mikael Gavra** (29.10.2019), ת"פ (באר שבע) 43094-09-20 **מדינת ישראל נ' פלוני** (19.4.2021), ת"פ (רמלה) 32056-01-14 **מדינת ישראל נ' פלוני** (19.12.2014), ת"פ (רמלה) 20360-09-13 **מדינת ישראל נ' פלוני** (7.9.2016).